

Handläggare
Mats Sylwan
Telefon: 508 31 928**Till**
Kulturnämnden

Demokratisäkra föreningsstödet Motion (2016:48) från Lotta Edholm (L) svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag.

Sammanfattning

Motionen av Lotta Edholm (L) föreslår införandet av ett regelverk som förhindrar att kommunalt stöd lämnas till föreningar med en odemokratisk agenda, samt att stadsrevisionen får i uppdrag att genomföra återkommande granskningar av hur stödmottagande föreningar följer de föreslagna reglerna.

Kulturförvaltningen redogör i sitt svar för de olika stöd som kulturnämnden fördelar till föreningsdriven verksamhet: kulturstöd till det fria kulturlivet, stöd till lokalförvaltande organisationer samt stöd till folkbildningsorganisationer. Förvaltningen beskriver även beredningsprocessen i stödgivningen där ett villkor är att den sökande organisationen ställer sig bakom grundläggande demokratiska mål. För att understryka stödets kulturpolitiska inriktning fördelas det inte till religiös eller partipolitisk verksamhet.

Kulturförvaltningen bedömer att kontrollen av föreningsstöden generellt behöver skärpas. Det finns en demokratisk och kompetensmässig poäng i att det inte är stödgivaren som står för den föreslagna granskningen utan ett oberoende organ i staden med detaljkunskaper om demokratins hotbilder. Det är i det sammanhanget viktigt att demokratins grundpelare, yttrandefriheten, inte naggas i kanten av regleringar som kan uppfattas som vällovliga men vars effekter kan bli demokratiskt kontraproduktiva.

Robert Olsson
KulturdirektörPatrik Liljegren
Chef kulturstrategiska staben

Underlag för beslut

Motion (2016:48) inkommen 25 april 2016 av Lotta Edholm (L) om att demokratisäkra föreningsstödet. Dnr: 106-725/2016. Remisstiden sträcker sig till den 4 november 2016.

UTLÅTANDE

Remissen

I motionen föreslås att kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att föreslå ett regelverk som säkerställer att stadens föreningsstöd och lokaler inte tillfaller eller kan användas av föreningar vars värderingar och arbetssätt inte är förenliga med demokratiska grundprinciper. Därutöver föreslås kommunfullmäktige uppdra åt stadsrevisionen att genomföra återkommande granskningar av hur stödmottagande föreningar följer de föreslagna reglerna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben.

Kulturförvaltningens stödgivning

Huvuddelen av kulturförvaltningens stöd riktas till det professionella kulturlivet där aktörerna är väletablerade och verksamheten publik.

Tabell: Kulturnämndens stöd till föreningsdriven¹ verksamhet 2016. Tusen kronor.

Kulturstöd till det fria kulturlivet m.m.	126 694
Lokalförvaltande organisationer (samlingslokaler)	37 000
Folkbildningsorganisationer (studieförbund)	22 210
Summa:	185 904

Kulturstöd

Kulturförvaltningen gör vid sin beredning av ansökningar en grundlig genomgång av bland annat den sökande verksamhetens/projektets konstnärliga och kulturella kvaliteter. Ett villkor för kulturstöd är att organisationen ställer sig bakom grundläggande demokratiska mål. För att understryka stödets

¹ Med ”föreningsdriven verksamhet” avses kulturverksamhet som kan ha olika slag av juridisk förenings- eller företagsform.

kulturpolitiska inriktning fördelas det inte till religiös eller partipolitisk verksamhet.

Bedömningsgrunder

Kulturstödets demokratiska inriktning märks framgåar av de prioriteringar som kulturnämnden gör och som syftar till att vinna nya målgrupper för stadens kulturella utbud. Prioritet ska bland annat ges till verksamhet som ökar bredden av konstnärliga uttryck eller förstärker det flerkulturella utbudet, försöker nå nya målgrupper, utgår från perspektiven för, med och av barn och unga, samt stärker kultur med hög kvalitet på lokal nivå i hela Stockholm stad.

En ansökan bedöms utifrån fem bedömningsgrunder som är beslutade av Stockholm stads kulturnämnd:

- Konstnärliga kvaliteter
- Målgruppsarbete och publik räckvidd
- Delaktighet
- Jämställdhet och mångfald
- Ekonomi och andra resurser

Kulturförvaltningens handläggare och tio externa referenspersoner bedömer hur väl den ansökandes program/verksamhet möter bedömningsgrunderna. Varje ärende bereds av två handläggare som inför ansökningar från okända aktörer tar referenser och gör kontrollsökningar på internet.

Inom alla stödområden föreskriver riktlinjerna att den sökande verksamheten inte ska vara vinstdrivande och ha en demokratisk grundsyn. I ansökningsblanketterna redogörs för planerad verksamhet och i årliga redovisningar kan kulturförvaltningen följa upp att denna genomförs. För att kvalitetssäkra systemen tar kulturförvaltningen också fram rapporter om de olika stödformernas resultat och hållbarhet.

Övriga stöd

Kulturförvaltningen fördelar även stöd till studieförbund och allmänna samlingslokaler. Dessa organisationer genomför och ansvarar för sin egen verksamhet och förvaltningens roll är att bidra till finansieringen av och tillgången till lokaler och folkbildning inom staden. Bokning av samlingslokaler görs i regel genom idrottsförvaltningens system "Book it".

Studieförbunden

Studieförbunden har en bred förankring i det svenska föreningslivet genom sina medlemsorganisationer och samarbetspartner. Folkbildningsrådet har, efter att flera statliga utredningar och rapporter klagat på brister i uppföljningen, utformat nya krav och system för redovisning av ekonomi, pedagogisk kvalitet och deltagande. Studieförbunden rapporterar sin verksamhet på arrangemangs-/ gruppnivå enligt Studieförbundens verksamhetsredovisning (STUV) och i form av deltagarrapportering med personnummer i Studieförbundens deltagarregister. Insamlingen av rapporteringen hanteras av SCB.

På lokal nivå gör studieförbunden en noggrann granskning av nya medlemsorganisationer och samarbetspartner. Kontrollen tar bland annat upp värdegrundsfrågor som är särskilt viktiga för idéburna folkbildningsorganisationer. Kulturförvaltningen träffar varje studieförbund en gång om året och diskuterar då frågor av gemensamt intresse, inte minst kvalitets-, tillgänglighets- och demokratifrågor.

Lokalförvaltande organisationer

De lokalförvaltande organisationerna (LFO) driver samlingslokaler och hemgårdar i Stockholm med egen öppen kulturverksamhet och lokaluthyrning som huvuduppgifter. Kulturförvaltningen gör en noggrann genomgång av nya organisationer i stödsystemet med utgångspunkt i krav på tillgänglighet, ekonomisk bärkraft, lokal efterfrågan, verksamhetskvalitet samt demokratisk inställning. Alla LFO har egna riktlinjer för lokalupplåtelse som ska förhindra att odemokratiska eller extremistiska grupper kan använda lokalerna.

Förvaltningens synpunkter

Inledning

Kulturförvaltningens huvuduppdrag är att arbeta för demokrati och yttrandefrihet. I detta ingår att stödja konstnärliga projekt som för somliga kan vara provocerande men ändå inte strider mot lagen. Kulturnämndens stöd till det fria kulturlivet går till allra största delen till organisationer som bedriver publik verksamhet och därmed också bevakas av media och kritiska medborgare. En kulturgrupp som företräder antidemokratiska värderingar har med en sådan yttre bevakning och efter förvaltningens egen expertgranskning små möjligheter att tilldelas kommunalt stöd.

Förvaltningen är dock medveten om att brott mot lagen om yttrandefrihet även kan ske i kommunalt stödda kulturlokaler. Att

i förväg identifiera sådan verksamhet kan vara svårt, särskilt när det gäller slutna föreningsmöten. Det handlar både om att känna till när och var riskbedömda möten äger rum och var gränsen för eventuella lagöverträdelser går. Kulturförvaltningen arbetar därför sedan flera år med att öka kunskapen om odemokratiska och våldsbejakande föreningsstrukturer, bland annat genom:

- En nära dialog med de lokalförvaltande organisationerna om lokalupplåtelser som inte uppfyller kraven på demokratiska möten och den lokala ordningsstadgan.
- Säkerhetsutbildning för personalen inom kulturförvaltningen.
- Etablerade och tydliga kanaler till polisen och säkerhetspolisen.
- Systematisk riskbedömning vid offentliga arrangemang i samverkan med producenter.
- Skärpt uppmärksamhet vid beredning av ansökningar om kulturstöd.
- Samarbete med lokalt verksamma organisationer.

Synpunkter på motionens förslag

Kulturförvaltningen delar motionärens uppfattning om betydelsen av att demokratisäkra föreningsstöd men vill också betona vikten av att kommunala medel går till verksamheter som följer bestämmelser inom andra områden, till exempel arbetsrätt och skattelagstiftning.

Även om det historiskt förekommit få fall av missbruk av medel från kulturnämndens stödområden så bedömer kulturförvaltningen att en skärpning av kontrollinstrumenten är önskvärd. Det finns en demokratisk och kompetensmässig poäng i att det inte är stödgivaren som står för den föreslagna granskningen utan ett oberoende organ i staden med detaljkunskaper om demokratins hotbilder. Frågan är dock komplex och behöver utredas närmare. Det är i det sammanhanget viktigt att demokratins grundpelare, åsikts- och yttrandefriheten, inte naggas i kanten av regleringar som kan uppfattas som vällovliga men vars effekter kan bli demokratiskt kontraproduktiva. Det är därför viktigt att dra en tydlig gräns mellan värnet av dessa friheter och extrema olagliga handlingar som alltid måste anmälas och förhindras i de lokaler och rum som staden stöder eller upplåter själv.

Bilaga

Motion från Lotta Edholm (L). Dnr: 106-725/2016.